

(החשך עמוד 35)

חולה חדש, ובכלל זה חיילים, מתקבלים לאישופו במרע במחלקה סגורה, שבה מאושפזים חולים פסיכיאטרים קשים. לא כל תגובה פסיכוטית מהווה מחלה סכיזופרנית, ולכן אין צורך לאשפז כל מיקרה במחלקה סגורה. המבחן והלחץ הכרוכים בהתמודדות עם מוסד לחולי נפש, והראיון הפסיכיאטרי, עלולים לגרום לירידה בשיפוט של החייל המאושפז.

האישופו במחלקה הסגורה, ואובדן היקרה הכרוכים בכך, מאיצים ועלולים להאיץ את הנטייה לתגובה פסיכוטית. קיימת שורה של אבחנות נוספות, אשר המרכיב העיקרי שבהן הוא מצבייבול חוסר-שיפוט. שאינם מהווים מצב פסיכופטי. במיקרים אלה נגרם נזק חמור לחולה המאושפז במחלקה סגורה.

ההשעיה במחלקה סגורה, כשהאבחנה היא מוטעיה, יוצרת סטיגמה קשה אצל החולה ובגיימישפחתו. לפיכך יש לנקוט משנה זהירות, כשמחליטים על אישפוז במחלקה סגורה עם חולים פסיכוטיים קשים.

במילים פחות יבשות קובע הד"ר: חיי לים אושפוזו במחלקה הסגורה בבית-החולים מרע שלא על פי הדין, ולא על-פי שיקר לים רפואיים נכונים. לחיילים אלה נגרם נזק עצום.

מישרד-הבריאות אינו יודע להצביע על צעד משמעותי כלשהו שהוא בעיקר בות הד"ר. לתיקון המצב במרע, הד"ר גבריאל לני ממשיך לכהן בתפקידו, וזוכה לניכוי מלא של מישרד-הבריאות.

לני הוא האיש החזק בבית-החולים. מני הל בית-החולים, הד"ר ישראל ווסמן, ידוע כאיש חלש. הנוהן לפני לעשות ככל העולה על רוחו בתוך בית-החולים, מבלי שווסמן מתערב כלל, כפי שהוא חייב לעשות. גם נגד ווסמן לא ננקטו עליידי מישרד הבריאות כל אמצעים.

הקצין לא ביקר

ד"ר דני ממשין להיות היחיד הקובע והפוסק מי מהחיילים, ה מגיעים להסתגלות במרע, יאושפזו לכמה זמן, באילו תנאים, ואיזה טיפול הוא יקבל. הוא גם מחליט מתי חל שיפור במצב בריאותו של החייל, ומתי יש להביאו לפני ועדה צבאית.

כאשר מובא החייל לפני הוועדה הרפואית של צה"ל, לני הוא היחיד הקובע איזה חומר ומיסקמים יובאו לפני חברי הוועדה. הוא ממשיך להחליט גם כאשר החייל משחרר מהאישפוז. לני קובע מתי יבוא החייל לביקורת, ובאילו תדירות. הוא קובע מאלו מהביקורות התקופתיות הוא ישוב לביתו, ואחרי אלו הוא יישאר כלוא במחלקה 4.

לפני יותר משנה פורסמה בבידעות אחרונות הפרשה המזועזעת של החייל לורנס ("לארי") ביאליק, אותו חייל שעמד לפני שבויעים במרכזו של תוכנית-הטליוויזיה. אז שימש קצין רפואה ראשי תת-אלוף (מיל) הד"ר דן מיכאלי. עד שפירסם ידיעות אחרונות את המיקרה של ביאליק, לא ביקר מיכאלי בבית-החולים מרע, שבו מאושפזים מרבית חיילי צה"ל הוקוקים ושאינם זקוקים לטיפול פסיכיאטרי. אחרי הפירסום ערך מיכאלי יחד עם הפסיכיאטר הראשי של צה"ל, קצין בדרגת אלוף-מש"ר סיור בבתי-החולים לחולי-רוח שבהם מקוצות מיטות לילובשי מדים. בין השאר ביקרו השניים גם במרע.

בוצאת הסירור היתה הסכסכה-השילוב, שי נחתם בין צה"ל ובין מישרד-הבריאות. למיכאלי יש תיאוריה, שלפיה צריך לשלב את שירותי-הבריאות של צה"ל בשירותים האזרחיים, כדי שלא ייווצר מצב שבו מגיע חייל חולה או פצוע לבית-חולים שאינו מוגדר כצבאי, ויישלח לביתו. את זה תיאוריה הזאת החליט מיכאלי ליישם תחיל לה בשטח בריאות-הנפש של חיילי צה"ל. הסכם השילוב בין מישרד-הבריאות לצה"ל צבא קובע, בסעיף 2: "לרשות צה"ל תועמדה 50 מיטות בבתי-חולים ממשלתיים לחולי-נפש, לפי הפירוט שלקמן: בבאריעקוב 30 מיטות, ובבתי-החולים ב-טיירת-הכרמל, איתנים, נסציגונה ובית-החולים החדש בבאריעקוב, כולם יחד עוד 20 מיטות."

בית-החולים מרע אינו מצויין ב"דו"ח" על פי ההסכם אי-אפשר לאשפוז בו חיילים, אולם מאז שנחתם הסכם השילוב ב-10 באוקטובר 1978, ועד היום, אושפזו במרע יותר מ-60 חיילים.

על המיסקך חתומים שניים: מנכ"ל מישרד-הבריאות והד"ר מיכאלי. אולם מיכאלי טען השבוע, בתשובה לשאלת העולם הזה, כי הוא אינו חתום על המיסקך. "ההסכם היה בין שני מישרדים מנכ"ל שלי, ולכן חתם עליו מנכ"ל מישרד-הבריאות". אולם גם אם לא חתם על המיסקך, מודה מיכאלי כי הוא מכיר אותו, ובמידה רבה גם יום אותו. מיכאלי גם ידע כי אחרי חתימת הסכסכה-השילוב עדיין נשלחו חיילים אל תוך זועת מרע. ולתוך ידיו של הד"ר לני, מבלי שהוא בעת שהיה קצין-רפואה-ראשי של צה"ל, ניסה למנוע זאת.

מיכאלי גם ידע שהמיסקך לא שווה את הנייר שהוא כתוב עליו: בית-החולים בטיירת-הכרמל לא נפתח כלל, לאמיתו-של-דבר, מילבד מחלקה אחת. וחיילים רבים התגלגלו מבית-חולים אחד למישנהו, אחרי חתימת הסכסכה-השילוב. עד שהגיעו למרע, משום ששם דלתות הכניסה כמעט תמיד פתוחות עבורם.

צה"ל מאיים

מיסקך אחר, שלגביו טוען מיכאלי, "לא ידעתי לא שמעתי", הוא דו"ח-ריפתי. דו"ח זה הוגש כאשר מיכאלי היה קצין-רפואה-ראשי, ולטענת מישרד-הבריאות נשלח לצה"ל. קשה להניח שמכאלי או אחד מפקודיו - וגם אז זו אחרייתו של מיכאלי - לא ידעו את תוכנו של דו"ח-ריפתי, ולא ידעו את המימצאים החמורים שבו לגבי ההתעללות בחיילי צה"ל, שעל בריאותם הפיטית והנפשית היה מיכאלי אחראי. אולם ברור שמכאלי לא עשה דבר כדי להוציא את חיילי צה"ל ממרע, וגם לא כדי לדרוש שינוי בתנאים שבהם מוחזקים החיילים בבית-חולים זה. מיכאלי גם לא דרש את החלפת לני ווסמן.

קשר השתיקה בצה"ל סביב הדו"ח הסודי וסביב בית-החולים מרע נמשך גם כאשר הוחלף מיכאלי בתת-אלוף ד"ר ערו דולב, קצין-הרפואה החדש של צה"ל.

כאשר נודע כי דולב עומד לקבל את המינוי, היתה התעוררות מסוימת בחיילי הרפואה. הכל קיוו לשינוי ולשיפור. דולב היה מפקד הכוח הרפואי שעשה נפלאות במיצע-אנטבה, והיה קצין-רפואה-ראשי של פיקוד-הדרום בעת מלחמת-יום-הכיפורים.

כמו מיכאלי לפניו, כך גם דולב טען השבוע כי לא שמע מעולם על דו"ח-ריפתי. צוות-הטלוויזיה שביקר אצלו, לפני התוכנית, הציג לפניו את הדו"ח, ודולב קרא אותו. תגובת דולב היתה: "אני יודע שבית-החולים מרע סודי". מאוחר יותר הודה קצין-הרפואה-הראשי של צה"ל כי מעולם לא ביקר בבית-החולים מרע, למי רות שבית-החולים מטפל בחיילי צה"ל. דולב אמור לקבל את כל התיקים של החיילים המאושפזים בבית-החולים לחולי-נפש. סביר להניח כי הוא קורא גם את כל הכתוב בעיתונים על בעיות רפואיות של חיילי צה"ל. דולב יכול היה לקרוא את הסיפור הקפקאי על לארי ביאליק, אשר לולא היה כה שפוי וחזק, היה הופך ל-מטורף בעזרת ד"ר לני ובית-החולים מרע.

אולם דולב המשיך במדיניות שנקבעה על-ידי קודמו, מדיניות ההשתקה בכל מחיר. תחת לפתור את הבעיה, ניסה להקי הות את עוקצה של תוכנית הטלוויזיה. עוד לפני השדרה הוציא הודעה, שלפיה לא יישלחו עוד חיילים למרע. יומיים אחרי שידור התוכנית, כשלא היה עוד מה להפסיד מבחינת יחסי-הציבור, שונתה הוראה, וחיילי צה"ל ממשכים להישלח לקו-הקוקיה, וזאת מבלי שחל שינוי אי-ר שות בבית-החולים.

תחת לזמן אליו את לארי ביאליק וחיילים אחרים, שעברו את חוויות מרע, החליט דולב לצאת באופנסיבה נגדית. בתוכנית-הטלוויזיה הוא סירב להופיע וגם העולם הזה לא יכול היה לקבל את תגובתו. תחת זאת הטיל על דובר צה"ל, אלוף-משנה יעקוב אבן, להוציא את אחת ה-תגובות המפורזות ביותר שפורסמו אי-פעם על-ידי מוסד זה: "בכניסה חופשית את אזוריה של קירקס, והתוכנית נושאת אופי פורמלי. זו אינה כמה לאנשים רציניים". חוגיו של דולב אף איימו אינם עקיף ובלתי-מוסרי, על ביאליק, ועל חיילים או הורים אחרים המתלוננים על קשר-השתיקה הגדול: "אם תסירו מאיתו את חובת-הסודיות הרפואית, נגיב!" בהצגתה זו היה יותר מאשר עזות-מצח.

(החשך עמוד 37)

אלון, עורך-הדין אברהם בריר להגיש עתירה לוועדת-החוקה של המיפלגה. בריר, בשמו של אלון, ביקש מוועדת-החוקה לקי בוע שאסור למרכז לבחור עתה מועמד וכי על המיפלגה לבחור את ראשה רק לאחר הוועדה המרכז החדשים, שייבחרו בחודש יוני הקרוב.

פרס שלח לוועדת-החוקה את שחל, שגם הוא עורך-דין במיקצועו. שחל ניסה לשכנע את חברי ועדת-החוקה כי המילה "לפני" כוונתה, "הרבה זמן לפני". הגיב על כך מאוחר יותר ישראל גלילי: "לפי שחל כאשר אומרים, לפני מותו, מתכוונים לרגע ידיתו".

ועדת-החוקה לא קיבלה את דעתם של פרס ושחל, וקבעה כי רק הוועדה המרכז החדשים יוכלו לבחור את ראש-הממשלה הבא של ישראל, אם ינצח המערך בבחירות.

באותו הרגע החליט שמעון פרס להפסיק לשחק במישחקי החוקים. הוא כינס את המרכז, שבו יש לו בשלב זה רוב, כדי שהמרכז ישנה את ההלטותיה של ועדת-החוקה, ולאמיתו של דבר ישנה כליל את חוקת המיפלגה.

לפרס חשוב היה להתמודד דווקא עתה. כולם, כולל פרס עצמו, הודו בכך ש"אפשר יהיה, לאחר הוועדה, לערוך התי מודדות נוספת, שתבטל את זו, ותאפשר לכל אדם לנסות ולעמוד בראש המיפ לגה. אולם פרס, כמו אלון, ידע את הדיר נמיקה המיוחדת של מיפלגת העבודה, די נמיקה אותה היא ירשה ממפא"י, שחגגה באותו ערב את יום-הולדתה ה-50. בי מפא"י לא אהבו הדחות. לא היה מיקרה שראש המיפלגה הודח, שום ראש מיפלגה, גם אם מנסה להדיח היה אישיות כדוד כ"גוריון.

סיגנון אלים

הישיבה היתה קצרה יחסית. רוב אותם שקיבלו את רשות הדיבור תמכו בפרס. מרבית קריאות הביניים וההפרעות כוונו לעזמת אותם שתמכו באלון. היה ברור מה שהיה ברור קודם לכן: הצעת שחל-פרס תוכה לרוב. השאלה היתה רק לאיזה רוב.

שלושה הנואמים האחרונים היו אלון, אבא אבן ושמעון פרס. אלון היה נרגש מדי, מליצי מדי ולא השתלב באווירה ש"יצרו במרכז כמה מתומכיו פרס שבאו מה שכונות וקראו את קריאות הביניים. אבן היה מתוסד. הוא לא הבין מדוע היה על פרס לכנס את המרכז. אולם אם כבר כינס, יש לתמוך בו. היתה בכך פזילה ברורה לעבר אלון שאמרה: "פרס כבר הבטיח לי תפקיד של שר אם יבחר. אני תמכתי בו אבל בהסתייגות." פרס קם לעשות חשבונות, אלגנטים כדרכו, וענה על דבריו שאמר אלון בנאומו. כשהוא לא מקפיד ולא מהסס, לשים בפני אלון דברים שלא נאמרו.

במהלך נאומו של פרס, שהיה מקצועי וחלק, אפשר היה לראות מה יהיה סגנון שלטונו של פרס. כשאהד הצירים, מיכה גולדמן מכפר-תבור, העז לקרוא לעברו קריאת בנינים, הוא שוטע על-ידי תומכי פרס. בצרחת אלימות עליהן ניצח האחר ראי על המחלקה הגרויניית במיפלגה, איש פרס מובהק, רפי באלוא-לביא.

כאשר הורמו הדייג הצביע היה ברור, כי לפרס יש רוב עצום. 412 קולות תמכו בו. בין הספירה להכרזת הוצאה על-ידי פרס היה הבדל מסויים. ומספר התומכים צמח ל-424, אולם איש לא שם לב לכך. מול אלה הצביעו רק 19 נגד ו-191 אחריים נמנעו. פרס יכול היה לרוץ ולהתראיין אצל אמצעי התקשורת כמנצח גדול. אולם כאותו מלך פירוס, שאמנם ניצח בקרב, אך ספג אבידות כבדים, חילו רוסק וחיי ליו טבחה, הוא יכול היה לומר: "עוד ניצחון כזה ואבדתי".

אלון לא השתתף בהצבעה. כמה ימים לפני המרכז הורה לתומכיו שלא להשתתף בה כלל. רבים מהם שלא טרחו לבוא לבניין האוהל. מתוך 901 חברי המרכז התייצבו באולם האוהל רק 630. אלון יכול היה להניח, במידה רבה של צדק, כי רבים מ-270 הצירים שלא טרחו לבוא הם מאנשיו. כשהוא מצרף אל אלה את 200- שהיו באולם וסירבו להצביע בעד פרס, הרי שיש לו לפחות את הגרעין ליצירת המחנה שעשוי להפיל את שמעון פרס עד לבחירות לכנסת.

יוסי ינאי

חבר-הנהלה זולרין לא רוצה להצטום

ביום השנישי שעבר, בשעה 3.30 אחרי-הצהריים, עמדתי עם צלם המערכת, ציון ציפריס, מחוץ לכניסה של בורסת-היהלומים אתגר, הידועה בשם "הבורסה הקטנה", ברחוב בצלאל 48 ברמת-גן.

בשעה 4.00 עמדה להיפתח במקום אסיפה כללית של חברי-הבורסה, ובדעת הצלם היה להנציח את הבאים לאסיפה, כאשר אנו עומדים מחוץ לבניין.

אחרי כמה צילומים ושיחות, התנסלו עלינו אברכים אחדים בעללייזונים, והחלו מכים את הצלם ואותי. הם שברו את עישת המצלמה, ואחוזו בשנינו בכוח, בהרי דיעם כי לא ישתחררו אותנו עד שלא ניתן להם את סרט-הצילום.

סירבנו בכל תוקף, ותוך כדי חילופי הדברים והמהלומות, בעיקר עם יעקב ברנט, בנו של שעה ברנט, גשיא ה-בורסה כיום, הצלחתי להתחמק ואצתי ל-מסרת רמת-גן, להזעיק עזרה.

ניידת באה למקום ואספה את הצלם ואת קצין-הביטחון של הבורסה, שהתלונן על הסגת גבול מצידו.

למנוע פירסום

אנשי מושימרת רמת-גן התייחסו לי-פרשה בצורה מזוהה. הם סרבו לעצור או להביא את ברנט. ששבר את המצלמה ושהתנהג כלפינו באלימות. הם סרבו שעה ארוכה לקבל תלונה שלי נגד ברנט, על תקיפה ושבירת המצלמה. רק התערבותו של סגן-מפקד מרחב-הירקון, יגאל לוי, הביאה לרישום התלונות של הצלם ושל, כאשר לוי הבטיח לבדוק אם המקום ובל עמדנו היה כן שטח פרטי של הבורסה, כדברי קצין-הביטחון, שטען כי חדרנו לשם שלא כדין.

אם אכן יבדוק לוי את הדבר, יתברר לו כי הבניין כולו הוא בית משותף, שרק חלק ממנו מושכר לבורסה. חלק אחר שלו מושכר לנשיא הקודם של הבורסה, ברציון מוניץ, ועוד חברה זרה בשם